

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

21/2/2021

A. Το άρθρο αναφέρεται στην αντιμετώπιση των ψευδών ειδήσεων μέσω των βιβλιοθηκών. Επισημαίνεται ότι οι βιβλιοθήκες μπορούν να πληροφορήσουν και να εκπαιδεύσουν τα άτομα στα τεχνολογικά μέσα. Στη βιβλιοθήκη του Μονάχου, συγκεκριμένα, τα άτομα εξοικειώνονται με ζητήματα προστασίας ατομικών και πνευματικών δικαιωμάτων και πολιτικών θεμάτων, μέσω προγραμμάτων, εργαστηρίων, έρευνας και της εξοικείωσης με τον έλεγχο της αξιοπιστίας των πηγών πληροφόρησης. Συνεπώς κατανοούν τους μηχανισμούς των fake news, αλλά και της πολιτικής χειραγώγησης. (71 λέξεις)

B1. Ο Γκιγιόμ Ζομπέν θεωρεί πως τα «έξυπνα» τηλέφωνα είναι αυτά που απειλούν το γραπτό τύπο. Ωστόσο έχει την πεποίθηση πως οι οικονομικά αδύναμοι και οι πνευματικά ανήσυχοι «πελάτες» θα εξακολουθήσουν να εμπιστεύονται τα έντυπα. Η συγκεκριμένη θέση μπορεί να αποτελέσει πραγματικότητα στο μέλλον, καθώς τα έντυπα μέσα ανέκαθεν ήταν ο πιο οικονομικός τρόπος ενημέρωσης, πόσο μάλλον απέναντι στα ακριβά κινητά, τα οποία πρέπει να αντικαθίστανται συχνά με νέα πιο εξελιγμένα μοντέλα, συνέπεια που απαιτεί και τη διαρκή ανανέωση της γνώσης στα νέα τεχνολογικά δεδομένα. Επιπροσθέτως, η αναζήτηση πληροφόρησης μέσω εντύπων, η ενασχόληση με το «χαρτί» οδηγεί στην ουσιαστική έρευνα και την άμεση εμπλοκή στην πληροφορία, εξασφαλίζοντας την αλήθεια και την πνευματική καλλιέργεια. Συμπερασματικά, η αξία του «χαρτιού» δύσκολα θα αντικατασταθεί, γιατί εξασφαλίζει ισορροπία στην ενημέρωση και στηρίζει τη δημοκρατία. (129 λέξεις)

*ο μαθητής μπορεί και να διαφωνήσει με τη θέση του Γκιγιόμ Ζομπέν, αρκεί να την τεκμηριώσει επαρκώς.

B2. α) Ο ενημερωτικός χαρακτήρας του κειμένου 1 εξασφαλίζεται:

- Με παράθεση μαρτυριών, καθώς μιλούν οι διοργανώτριες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων Astrid Meckl και Raphaela Muller.
- Με περιγραφή (παράγραφος 6) όπου περιγράφεται η εκπαιδευτική διαδικασία κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων.
- Με την παράθεση παραδείγματος fake news και συγκεκριμένα την περίπτωση της Bertha Hofmann.
- Με αναφορά σε συγκεκριμένες ημερομηνίες δράσεων (2012 αρχίζει η προσφορά μαθημάτων, 2016 εντάσσονται στο πρόγραμμα τα fake news, φθινόπωρο του 2017 εργαστήρια ενηλίκων)

- Με γλωσσικές επιλογές, όπως το τρίτο πρόσωπο (αποτελεί, τονίζει, λαμβάνουν...), η χρήση ενεστώτα, σε οριστική έγκλιση, εξασφαλίζοντας επικαιρότητα και αλήθεια, και η αναφορική χρήση της γλώσσας. Χρησιμοποιεί ειδικό λεξιλόγιο («υψηλός βαθμός ευπιστίας», «κοινωνικής κοινότητας») διατηρώντας ακόμη και την ξενική γραφή των λέξεων (fake news, social bots).

B2. β) Στο απόσπασμα χρησιμοποιείται μεταφορική χρήση της γλώσσας. Με αυτήν την γλωσσική επιλογή επικεντρώνεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη, όχι τόσο στην ίδια την πληροφόρηση, όσο στη μορφή και τους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο ομιλητής για να μεταδώσει το μήνυμα: ο τύπος κινδυνεύει εξαιτίας της εύκολης πρόσβασης στην πληροφόρηση που προσφέρουν τα κινητά τηλέφωνα, θα υπάρχουν όμως κοινωνικές ομάδες που θα εξακολουθούν να επιλέγουν τον τύπο, όπως οι οικονομικά ασθενείς και οι ελίτ. Με τη μεταφορική χρήση της γλώσσας ο ομιλητής καθιστά το ύφος του πιο οικείο και ενεργοποιεί το ενδιαφέρον του δέκτη.

Το απόσπασμα μετασχηματίζεται κυριολεκτικά ως εξής :

«Είναι μία υπόθεση 40 δολαρίων, δηλαδή το κόστος ενός τόνου χαρτιού. Εκτιμώ πως είναι πιθανό στο μέλλον εξελιγμένα τηλέφωνα να εξαφανίσουν το χαρτί περισσότερο από το διαδίκτυο, ωστόσο θα παραμείνουν δύο αναγνώστες για το χαρτί».

Με την κυριολεκτική απόδοση του αποσπάσματος παρατηρείται επισημότητα και σοβαρότητα στο λόγο, αφού απευθύνεται στη λογική του δέκτη. Η αναφορική λειτουργία της γλώσσας αφορά στην πληροφόρηση και οι πληροφορίες μεταφέρονται με αντικειμενικότητα, σαφήνεια και ακρίβεια.

B3. Το άρθρο εισάγεται με ένα παράδειγμα fake news, πρόκειται για μία ανάρτηση που αφορούσε την εξαφάνιση ενός παιδιού, ωστόσο κάλυπτε σελίδες πορνογραφικού υλικού και τυχερών παιχνιδιών. Η επιλογή του συγγραφέα να παραθέσει παράδειγμα στην αρχή του άρθρου λειτουργεί

- ως προς την οργάνωση του κειμένου
 - Εξασφαλίζει την επαγωγική οργάνωση του θέματος, καθώς με ένα αληθινό γεγονός πιστοποιεί ο δημοσιογράφος το πρόβλημα και στη συνέχεια το αναλύει και παραθέτει τρόπους αντιμετώπισής του.
- ως προς την ανταπόκριση του αναγνώστη
 - Κεντρίζει από την αρχή το ενδιαφέρον του αναγνώστη για ένα επίκαιρο και επικίνδυνο πρόβλημα, καθώς και ο ίδιος ως χρήστης του διαδικτύου έχει διαβάσει παρόμοιες ψευδείς ειδήσεις, οπότε δημιουργείται οικειότητα ως προς το θέμα.
 - Το παράδειγμα κάνει το κείμενο αξιόπιστο αποδεικνύοντας ότι ο δημοσιογράφος έχει κάνει έρευνα και είναι γνώστης του αντικειμένου.
 - Το παράδειγμα προσδίδει στο κείμενο αλήθεια, αμεσότητα και ζωντάνια, συνεπώς επιτυγχάνεται η ουσιαστική κατανόηση και αποδοχή του από τον αναγνώστη.

Γ. Ο τίτλος του ποιήματος είναι «η αλήθεια» και αυτό είναι και το θέμα του ποιήματος, η αλήθεια και η ατέρμονη αναζήτησή της «ο πιο βαθύς καημός» των ανθρώπων. Άμεσα και με ειλικρίνεια το ποιητικό υποκείμενο επικαλείται την Αλήθεια σε β' ενικό πρόσωπο, της μιλά, την αποκαλεί μεταφορικά «δίψα των σοφών» και «φωνή λαχτάρας των λίγων», της

απευθύνεται σε προστακτική με το ρήμα «φανερώσου», ώστε να εμφανιστεί ως άλλη θεά στα παρακάτια όλων μας που «γονατιστοί» της «απλώνουμε τα χέρια», μία εικόνα που παραπέμπει σε προσευχή, ικεσία και μάλιστα καθολική, αφού επιλέγεται α' πληθυντικό πρόσωπο από το ποιητικό υποκείμενο. Ωστόσο, δεν μπορούν να την αντιληφθούν όλοι οι άνθρωποι την αλήθεια, γιατί «όλα τα μάτια κι αν θωρούν, όλα δεν βλέπουν ίσια», μια διαχρονική παρατήρηση σε γ' πληθυντικό πρόσωπο. Πράγματι, χρειάζεται καθαρή σκέψη και γνώση για να κατανοηθεί η αλήθεια. Είναι απαίτηση κάθε ανθρώπου, σε κάθε εποχή και συγκυρία. Η αλήθεια, προσωπική, κοινωνική, εθνική, πολιτική, θρησκευτική, στηρίζει ανθρώπους και πολιτισμούς. Οδηγεί στην αυτογνωσία, στην επιτυχία, χωρίς αποκλίσεις. Για αυτό, σε κάθε προσπάθεια απόκρυψης, αλλοίωσης ή παραποίησης της αλήθειας, ο άνθρωπος οφείλει να την υπερασπίζεται με τόλμη και εντιμότητα, περιφρουρώντας παράλληλα την ελευθερία και την αξιοπρέπειά του. (195 λέξεις)

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Τίτλος (ενδεικτικός): Διεκδικώντας την αλήθεια...!!!

Πρόλογος

Η εξαιρετική πρωτοβουλία της βιβλιοθήκης του Μονάχου να εκπονήσει κοινωνικά προγράμματα, για την ενημέρωση και εκπαίδευση όλων των ηλικιών στα τεχνολογικά μέσα, μπορεί να αποτελέσει ουσιαστική αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, των fake news, ακόμη και της πολιτικής χειραγώγησης. Η μόνη άμυνα του δέκτη, απέναντι στις ιδιοτελείς προθέσεις του πομπού, είναι η εμπειριστατωμένη γνώση η οποία θα τον οδηγήσει στην ατομική ευθύνη. Η καλλιέργειά της μπορεί να εξασφαλιστεί μόνο από εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία θα οξύνουν την κριτική σκέψη και κατ' επέκταση θα εξασφαλίσουν την παιδεία.

Κυρίως θέμα

Ζητούμενο: με ποιους τρόπους θα αντιμετωπίσουν οι βιβλιοθήκες τα προβλήματα της παραπληροφόρησης, των fake news και της πολιτικής χειραγώγησης, παράλληλα με την ατομική ευθύνη.

❖ **Συγκεκριμένα, οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να βοηθήσουν οι βιβλιοθήκες είναι:**

➤ **πληροφορίες κειμένων**

- Μπορούν να διαθέσουν έγκυρες πηγές για να πραγματοποιείται ο έλεγχος των πληροφοριών και των ισχυρισμών.
- Είναι σε θέση να πετύχουν τον γραμματισμό των μέσων στα παιδιά, τους έφηβους και τους ενήλικες.
- Μπορούν να προσφέρουν πρακτικά μαθήματα κοινωνικής κοινότητας.
- Τα παιδιά θα μάθουν να προστατεύουν τα προσωπικά τους δεδομένα και να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία.

- Οι βιβλιοθήκες είναι χώροι ενημέρωσης και διαμόρφωσης πολιτικών αντιλήψεων, έτσι μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να εξοικειωθούν με την πολιτική, ώστε να αναγνωρίζουν την πολιτική προπαγάνδα, όπως αυτή που προέρχεται από τα social bots.
- Είναι εφικτό να οργανώνουν μαθήματα, πριν από τις εκλογές, ώστε να διαμορφωθεί πολιτική συνείδηση, κυρίως στους νέους.
- **κατά την προσωπική μας κρίση:**
 - Ο πλουραλισμός της γνώσης, όπως αυτός ξετυλίγεται στις βιβλιοθήκες, με τη σωστή καθοδήγηση, μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε προσπάθεια παραπληροφόρησης.
 - Οι βιβλιοθήκες είναι εφικτό να αναλάβουν την τεχνολογική εκπαίδευση των πολιτών, αφού ελέγχονται από την τοπική αυτοδιοίκηση και είναι ικανός ο αριθμός τους, ώστε να αντεπεξέλθουν στις σύγχρονες απαιτήσεις.
- ❖ **Η ατομική ευθύνη απέναντι στην παραπληροφόρηση είναι:**
 - **Πληροφορίες κειμένων:**
 - Τα άτομα οφείλουν να αντλούν την ενημέρωσή τους από αναγνωρισμένα μέσα και στη συνέχεια να ακολουθεί έρευνα στο διαδίκτυο, ώστε να διασταυρώνονται οι πληροφορίες .
 - Οι νέοι χρειάζεται να συνειδητοποιήσουν πως δεν πρέπει να εμπιστεύονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ως προς την ενημέρωσή τους.
 - **κατά την προσωπική μας κρίση:**
 - Οι νέοι πρέπει να μάθουν για το πρόβλημα της παραπληροφόρησης και της προπαγάνδας, ώστε να αντιληφθούν ό,τι τους αφορά και ό,τι τους απειλεί και να δεχτούν βοήθεια.
 - Ατομική ευθύνη υπάρχει και από την πλευρά των δημοσιογράφων, οι οποίοι οφείλουν να αξιολογήσουν τη σημασία του λειτουργήματός τους.
 - Γενικότερα, οι πολίτες με κοινωνική συνείδηση (ο καθένας από τη δική του θέση: γονείς, δάσκαλοι, πολιτικοί) οφείλουν να συμβάλουν στην προστασία του κοινωνικού συνόλου από προσπάθειες παραποίησης και διαστρέβλωσης της πραγματικότητας και να στηρίζουν κάθε αξιόλογη προσπάθεια εκπαίδευσης.

Επίλογος

Συνοψίζοντας η παραπληροφόρηση, με όποια μορφή και αν παρουσιάζεται, στοχεύει στην παραποίηση και στη διαστρέβλωση της αλήθειας. Αυτό δημιουργεί πολύπλευρη σύγχυση, η οποία μπορεί να αμβλυνθεί μόνο αν ο άνθρωπος συνειδητά και με ατομική ευθύνη στραφεί στην ουσιαστική γνώση. Η χρήση των βιβλιοθηκών, λοιπόν, ως πηγής της γνώσης, θα πρέπει να υιοθετηθεί και να επεκταθεί ως μέτρο και τρόπος αντιμετώπισης των ψευδών ή «μισών» ειδήσεων.